

УДК 347.1: 343.139 (477)

ПРОВАДЖЕННЯ В СПРАВІ ДО СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ ЯК САМОСТІЙНА СТАДІЯ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Прокопенко М.В., студентка

*Київський національний університет імені Тараса Шевченка м. Київ,
вул. Володимирська, 60, Україна
prokopenkomaria1@gmail.com*

У статті досліджується юридична природа інституту провадження в справі до судового розгляду та його місце в структурі цивільного процесу, розглядаються історичні передумови формування та становлення. Проаналізовано норми Цивільного процесуального кодексу України, які врегульовують порядок проведення цього провадження. Особлива увага приділяється питанням обов'язковості й самостійності цієї стадії цивільного процесу. Висвітлено питання про місце провадження в справі до судового розгляду в окремому та наказному провадженнях. Зроблено висновок, що провадження в справі до судового розгляду є окремою, самостійною й обов'язковою стадією цивільного процесу, яка проводиться в позовному провадженні.

Ключові слова: провадження в справі до судового розгляду, стадія, підготовка справи до судового розгляду, цивільний процес, попереднє судове засідання.

ПРОИЗВОДСТВО ПО ДЕЛУ ДО СУДЕБНОГО РАЗБИРАТЕЛЬСТВА КАК САМОСТОЯТЕЛЬНАЯ СТАДИЯ ГРАЖДАНСКОГО ПРОЦЕССА

Прокопенко М.В.

*Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, г. Киев, ул. Владимирская, 60, Украина
prokopenkomaria1@gmail.com*

В статье исследуется юридическая природа института производства по делу до судебного рассмотрения и его место в структуре гражданского процесса, рассматриваются исторические предпосылки формирования и становления. Проанализированы нормы Гражданского процессуального кодекса Украины, которые регулируют порядок проведения этого производства. Особое внимание уделено вопросам обязательности и самостоятельности этой стадии гражданского процесса. Освещены вопросы о месте производства по делу до судебного рассмотрения в отдельном и приказном производствах. Сделан вывод, что производство по делу до судебного разбирательства является отдельной, самостоятельной и обязательной стадией гражданского процесса, которая проводится в исковом производстве.

Ключевые слова: производство по делу до судебного разбирательства, стадия, подготовка дела к судебному разбирательству, гражданский процесс, предварительное судебное заседание.

PROCEEDING IN CASE BEFORE TRIAL AS AN INDEPENDENT STAGE OF CIVIL PROCEDURE

Prokopenko M.V.

*Taras Shevchenko Kyiv national university, str. Volodymyrivska, 60, Kyiv, Ukraine
prokopenkomaria1@gmail.com*

Since the achieving of the objectives of civil justice and enforcement of its tasks is a complex process, there is a need of regulating and consolidation of all proceedings and procedures that are performed during the resolution of civil cases. The modern Civil Procedure Code of Ukraine includes set of rules which regulate the preparation of cases for trial, and the code uses the new terminals «proceeding in case before trial». Today this institute is in a state of formation and therefore great attention of researchers is needed. Although the proceeding in case before trial, as a stage of civil procedure, is practically new institution, the rules which regulate the process of preparing the case for trial appeared a long time ago. The article traced the path of establishment of the proceeding before the trial from certain rules and regulations to the formation of a legislative institution.

The article examines the legal nature of proceedings in case before the trial and its place in the structure of civil procedure. Also the issues of independence and commitment of the proceeding before the trial are investigated. It is concluded that the proceeding before the trial is a separate, independent and indispensable stage of civil process. A proceeding before the trial is an independent civil procedure because it has its own purpose, tasks and established order of implementation. It is mandatory that is caused by the necessity of preparation more or less in each case.

The article highlights the issue of whether there is a stage of the proceedings before the trial in separate and writ proceedings. Since the separate proceedings carried out a full examination of the case, there are all three stages, including preparation before trial but there is no full stage of proceeding in case before trial. Writ proceedings is a simplified view of justice, so there is no a separate stage of the proceedings before the trial and preparatory actions carried out within the decision on the issuance of a writ.

Key words: proceeding in case before trial, preparing of the cases for trial, civil litigation, preliminary hearing.

Прийняття Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК України) у 2004 р. стало важливим етапом на шляху до вдосконалення існуючих і впровадження нових інститутів, механізмів,

процедур, які покликані сприяти здійсненню основного завдання цивільного судочинства. Одним із таких оновлених інститутів є провадження в справі до судового розгляду.

Актуальність теми дослідження обумовлюється новизною цього інституту, неоднозначністю тлумачення серед науковців, неоднаковістю застосування норм ЦПК України щодо підготовки справ до судового розгляду.

Проблемні питання, що існують у теорії та практиці щодо провадження в справі до судового розгляду, висвітлено в роботах О.О. Грабовської, Г.О. Жиліна, В.Ф. Ковіна, Б.М. Лапіна, Д.Д. Луспеніка; Н.Л. Бондаренко-Зелінської, П.В. Логінова, В.К. Пучинського, Г.О. Світличної, Г.П. Тимченка, О.С. Шумейка, О.О. Якименка та інших.

Метою статті є визначення правової природи провадження в справі до судового розгляду як самостійної стадії цивільного процесу, аналіз норм, які врегульовують порядок проведення підготовки справи до розгляду, та історії їх формування.

Оскільки досягнення цілей цивільного судочинства та виконання його завдань є складним процесом, виникає потреба в регламентації та закріпленні всіх процесуальних дій і процедур, які здійснюються протягом вирішення цивільних справ, а також необхідність створення ефективної процедури підготовки справ до судового розгляду, що сприяло б швидкому та справедливому вирішенню справ, забезпечувало б учасникам реалізацію їхніх процесуальних прав і надало б змогу вирішити справу ще до початку судового розгляду.

Формування інституту провадження як окремої стадії цивільного процесу відбувалося протягом тривалого часу. Спочатку закріплювалися лише окремі норми, які врегульовували порядок проведення підготовчих дій. Перші законодавчі акти, які видавалися в XVII – на початку XVIII ст., не містили конкретних норм щодо підготовки справ до судового розгляду, а тим паче норм, які б регулювали порядок проведення попереднього судового засідання та процесуальних дій на стадії провадження до судового розгляду.

Лише за часів Петра I в законодавчих актах почали згадуватися правила, які б регламентували підготовку справи до судового розгляду. Так, в Указі «Про стисле зображення процесів чи судових тяжб» 1715 р. передбачався колегіальний розгляд справ, чому передувало сповіщення відповідача про порушення справи й виклик його до суду, а також вислухування попередніх заяв і клопотань сторін [8, с. 35]. Ще одним прикладом є Указ «Про форму суду» від 5 листопада 1723 р., у якому йшлося про підготовчі дії, які здійснювалися до судового розгляду [9, с. 143].

Звісно, не можна назвати правила, закріплені в тогочасному законодавстві, бездоганними, а комплекс таких правил – підготовкою справи до розгляду в сучасному розумінні, проте вони слугують початком розвитку законодавства в цій галузі. Окремі модернізовані елементи та норми існують у сучасному законодавстві.

Правила, встановлені реформою Петра I, загалом діяли до судової реформи Олександра II. Тоді було прийнято Статут цивільного судочинства 1864 р. Книга друга цього статуту містила главу V «Про провадження до слухання справи», яка включала положення про виклик до суду, строки явки до суду, попередню письмову підготовку справи, словесну змагальність сторін. Попередня письмова підготовка включала обмін змагальними паперами, при цьому статут обмежив сторін чотирма такими паперами: позовна заява, відповідь, заперечення та спростування. Проте подання змагальних паперів визнавалося правом сторін, а не обов'язком. Якщо сторона вважала подання заперечень чи спростувань надмірним, а словесної змагальності було достатньо, вона могла відмовитися подавати письмові документи [11].

У Цивільному процесуальному кодексі УРСР 1924 р. положення про дії судді щодо підготовки справи до судового розгляду не виділялися в окрему стадію, а включалися до глави, присвяченій поданню позову. Підготовчі дії не були обов'язковим і проводилися за рішенням суду, суддя на власний розсуд визначав необхідність таких дій. Під час застосування норм цього кодексу виявилось, що найбільш суттєвою причиною судової тяганини був той факт, що в першому судовому засіданні сторони не надавали в достатньому обсязі доказів для прийняття рішення [10, с. 20].

Г.П. Тимченко в статті «Підготовка справи до судового розгляду як стадія цивільного процесу» звертає увагу на значну роль науки цивільного процесу в становленні інституту підготовки справ до розгляду. Хоча єдності думок науковців не було, одні правознавці вважали, що оскільки обсяг

процесуальних дій суддів є незначним, то й підготовку справ до розгляду виділяти в окрему стадію немає необхідності. Інші науковці наполягали на тому, що проводити попередню підготовку потрібно лише в найскладніших випадках. Автор особливо виділяє думку К.С. Юдельсона про те, що попередня підготовка справ є однією з обов'язкових стадій у цивільному процесі, оскільки така необхідність продиктована самим життям [8, с. 36].

Ще одним законодавчим актом, який регулював порядок здійснення цивільного судочинства, були Основи цивільного судочинства Союзу РСР та союзних республік, у яких містилася ст.33, яка визначала, що після прийняття заяви суддя проводить підготовку справи до судового розгляду, метою якої є забезпечення своєчасного та правильного вирішення справи [4]. Проте закон не визначав, які саме дії проводить суддя та чи є вони обов'язковими.

Важливим кроком на шляху до становлення цивільного процесу України стало прийняття Цивільного процесуального кодексу УРСР 18 липня 1963 р. Глава 8 кодексу «Підготовка цивільних справ до судового розгляду» включала положення, що регулювали дії судді з підготовки справи (ст.143), об'єднання та роз'єднання позовів (ст.ст.144-145), строки підготовки справи (ст.146), призначення справи до розгляду (ст.147), строки розгляду (ст.148). Стаття 143 визначала, що метою підготовки справи до судового розгляду є забезпечення своєчасного та правильного вирішення справи [2].

Глава 8 ЦПК УРСР 1963 р. не передбачала обов'язковості проведення підготовки в кожній справі. Уперше про обов'язковість проведення підготовчої стадії було зазначено в Постанові Пленуму Верховного Суду України «Про підготовку цивільних справ до судового розгляду» від 5 березня 1977 р. № 1. У п.1 постанови зазначалося, що підготовка кожної цивільної справи до розгляду в судовому засіданні, незалежно від її складності, є обов'язковою й повинна бути проведена в строки, передбачені ст.146 ЦПК УРСР. Тобто з'являється тенденція до виділення підготовчих дій щодо розгляду справи в окрему стадію, підготовка справи до розгляду стає самостійним важливим етапом під час здійснення судочинства [3].

Проте, звісно, перші спроби закріпити таку стадію не були досконалими. До недоліків законодавчого регулювання можна віднести такі: 1) відсутність норми про порядок фіксування підготовчих дій судді: ухвала про відкриття провадження містила лише перелік таких дій, що в подальшому могло ускладнити розгляд справи; 2) кодекс не передбачав можливості зупинити або закрити провадження на стадії підготовки, хоча цілком можливе виникнення ситуації, коли розгляд справи є неможливим чи необґрунтованим; 3) відсутність норм щодо процесуальної форми проведення підготовки справи до розгляду, зокрема суддя міг викликати сторін для опиту в справі, проте не визначається порядок проведення таких дій тощо. Загалом ЦПК УРСР 1963 р. був прогресивним кроком у регулюванні цивільного судочинства, проте не був досконалим і потребував змін.

ЦПК УРСР 1963 р. продовжував діяти також після проголошення незалежності України, і хоча до нього вносилися зміни, нові державні й суспільні процеси вимагали модернізації законодавства; відбувалися реформи й у судочинстві. Зокрема, після судової реформи очевидно стала необхідність у новому законодавстві. Так, 18 березня 2004 р. було прийнято новий Цивільний процесуальний кодекс України, який набрав чинності з 1 січня 2005 р. Новий кодекс суттєво відрізняється від попереднього, містить нові інститути та запроваджує нову концепцію цивільного судочинства.

Саме кодекс 2004 р. вводить поняття «провадження до судового розгляду», якому присвячена глава 3. Ця глава вже регулює досить широке коло процесуальних дій судді й учасників процесу, включає нові інститути, передбачено проведення попереднього судового засідання.

Підготовчі дії вже становлять окрему (другу) стадію розгляду справи в порядку позовного провадження, основною метою якого є з'ясування можливості врегулювання спору до судового розгляду та забезпечення швидкості й ефективності, якщо в подальшому справа розглядається по суті в судовому засіданні.

Проте місце в структурі цивільного процесу та правова природа провадження в справі до судового розгляду залишаються дискусійними питаннями.

Насамперед спірною є сама назва цього інституту. Лише кодексом 2004 р. вводиться поняття «провадження в справі до судового розгляду», до цього вживався термін «підготовка цивільних справ до судового розгляду». Потрібно звернути увагу на співвідношення понять «стадія» та провадження». На нашу думку, ці два терміни співвідносяться як «частина» та «ціле».

У філософському тлумаченні ціле співвідноситься із частиною, а система – з елементами та структурою. В.І. Тертишников зазначає: «Частина має зміст лише щодо цілого, самостійно вона не існує. Елемент, на відміну від частини, є певним компонентом будь-якої системи, відносно межею її поділу, що означає перехід до наступного, нижчого, щодо організації рівня розвитку матерії; відповідно, елемент щодо системи завжди буде об'єктом іншої якості» [7, с. 166].

Таким чином, процесуальна стадія – комплекс процесуальних дій судді й учасників процесу, об'єднаних певною метою. Сукупність таких стадій поєднуються в провадження, тобто процесуальне провадження можна визначити як сукупність процесуальних стадій.

На нашу думку, не зовсім виправданим є застосування саме терміна «провадження» для визначення комплексу дій щодо підготовки справи до розгляду. Для обґрунтування цієї позиції варто навести такі аргументи:

- 1) підготовка справи до розгляду є сукупністю процесуальних дій, які здійснюються в межах усього розгляду справи; підготовчий етап не може існувати самостійно, незалежно від інших. Так, призначення попереднього судового засідання можливе лише після відкриття провадження, а не до нього чи, наприклад, після розгляду справи по суті. Підготовка справи до судового розгляду включає в себе лише частину від всього обсягу процесуальних дій суду й інших суб'єктів цивільних процесуальних правовідносин, що вчиняються впродовж провадження в справі [5, с. 22]. Згідно зі ст. 15 ЦПК України в суді першої інстанції є три види провадження: позовне, наказне й окреме. Кожне з них складається з трьох стадій: відкриття справи, її підготовка до судового розгляду та судовий розгляд. Не може бути такого судового провадження, яке б складалося зі стадій і проваджень [7, с. 150];
- 2) мета провадження в справі до судового розгляду – підготовка справи до розгляду, забезпечення швидкого й ефективного розгляду спору; у деяких випадках це врегулювання спору ще до розгляду. І хоча в певних ситуаціях стадія підготовки може стати останньою під час розгляду справи, у більшості випадків цей етап має проміжну мету, досягнення якої забезпечить ефективність і своєчасність розгляду спору;
- 3) аналіз глави 3 ЦПК України дозволяє стверджувати, що підготовка справи до судового розгляду має просту структуру порівняно із цивільним процесом у цілому. Зміст провадження до судового розгляду складає сукупність процесуальних дій, які є взаємозалежними та взаємообумовленими.

Застосовуваний у ЦПК України термін «провадження» для характеристики підготовчих дій щодо розгляду справи може створювати дещо хибне уявлення про зміст і правову природу підготовки справи до розгляду. Поняття «підготовка справи до судового розгляду», яким оперував ЦПК УРСР 1963 р., було змінено під час прийняття нового кодексу на «провадження в справі до судового розгляду», проте аналіз норм свідчить про те, що правова природа підготовчих дій не змінилася та є стадією цивільного процесу.

Важливим є питання про самостійність та обов'язковість провадження в справі до судового розгляду. Якщо раніше значна кількість правознавців схилилася до думки про те, що ця стадія не є самостійною й обов'язковою, то зараз тенденція змінилася. Це значною мірою пояснюється розвитком наукової думки й законодавства, оскільки раніше законодавство містило незначну кількість правил, які регулювали підготовку справи до розгляду, а самі норми формулювалися нечітко, з великою кількістю недоліків у регламентації. Згодом потреба в підготовчих діях зростає, законодавець формулює правила, які б сприяли швидкому й ефективному розгляду справи. Так, у кодексі 1963 р. (а потім і в ЦПК України 2004 р.) система процесуальних дій щодо підготовки справи до розгляду формується в окрему главу, норми регулюють послідовність і порядок їх проведення, формулюють мету підготовчих дій.

На нашу думку, провадження в справах до судового розгляду є стадією обов'язковою. Хоча кодекс прямо цього не закріплює, це постає із загального аналізу норм глави 3 та розуміння структури цивільного процесу загалом. Раніше частково обов'язковість проведення підготовки закріплювалася в ст. 130, у якій проведення попереднього судового засідання визначалося обов'язковим, за винятком випадків, встановлених ЦПК України. З одного боку, це сприяло швидшому розгляду справи, а отже, і розвантаженню судів, проте не кожна справа потребує попереднього судового засідання. На сьогоднішнє попереднє судове засідання не є обов'язковим, питання про його проведення вирішується

суддею під час відкриття провадження в справі. Проте такі зміни не впливають значною мірою на розуміння значення підготовчого провадження в процесі загалом.

У ході аналізу історичних передумов формування стадії підготовки справи до розгляду ми зазначали, що науковці, які не вважали цю стадію самостійною, спиралися на те, що не кожна справа потребує підготовки, а необхідність проведення підготовчих дій залежить від особливостей кожного випадку. Проте із часів XVIII – XIX ст. уявлення про цивільне судочинство якісно змінилося, а підготовчі дії тією чи іншою мірою проводяться в кожній справі.

Навіть якщо суддя не вчиняє окремих процесуальних дій підготовчого характеру, він все одно перевіряє готовність справи до судового розгляду. Ідеться про дії, спрямовані на визначення найбільш оптимального часу для розгляду справи й на сповіщення всіх осіб, які беруть участь у справі, про час і місце судового засідання [5, с. 27-28].

Варто звернути увагу на питання про те, чи має місце провадження в справі до судового розгляду як самостійна стадія в окремому й наказному провадженні. Тут потрібно виходити зі структури й мети стадії провадження в справі до судового розгляду. З аналізу норм глави 3 ЦПК України можна зробити висновок, що мета провадження в справі до судового розгляду – врегулювання спору ще до судового розгляду; підготовка справи до розгляду, забезпечення швидкого й ефективного розгляду спору. Тобто це провадження включає два етапи: 1) з'ясування можливості врегулювання спору; 2) проведення підготовчих дій.

Окреме провадження – це вид неповного цивільного судочинства. Очевидною є наявність підготовчих дій справи до судового розгляду в окремому провадженні, проте дискусійним залишається питання процесуальної форми її проведення. ЦПК України не містить прямої вказівки на необхідність проведення попереднього судового засідання в межах окремого провадження. На нашу думку, враховуючи, що окреме провадження користується загальними нормами ЦПК України, проведення попереднього судового засідання є цілком можливим, потрібно виходити з необхідності його проведення, враховуючи особливості та складність кожної справи. Проте в окремому провадженні відсутній спір про право, а тому врегулювання спору до судового розгляду є неможливим.

Тому стверджувати, що провадження в справі до судового розгляду як самостійна стадія має місце в окремому провадженні, не можна. У межах окремого провадження проводяться дії лише щодо підготовки справи до судового розгляду.

Відомо, що наказне провадження – спрощена форма захисту прав та інтересів, яка застосовується у випадках, визначених ЦПК України. Наказне провадження характеризується меншою кількістю процесуальних дій, що проводяться, відсутністю судового розгляду, скороченими строками, наявністю особливої стадії скасування судового наказу суддею, який його видав.

Звісно, враховуючи те, що суддя розглядає заяву про видачу судового наказу без виклику сторін, значна кількість процесуальних дій повинна бути спрямована саме на дослідження документів, які підтверджують обґрунтованість і безспірність вимог останнього, оскільки він не матиме можливості зробити це на стадії судового розгляду. Проте, на нашу думку, зайвим буде вести мову про існування в наказному провадженні окремої стадії провадження в справі до судового розгляду. Звичайно, суддя проводить підготовчі дії, проте, враховуючи значну спрощеність і скороченість наказного провадження порівняно з позовним, такі дії проводяться в межах відкриття провадження та вирішення питання про видачу судового наказу.

Враховуючи вищевикладене, провадження в справі до судового розгляду треба розглядати як окрему, самостійну й обов'язкову стадію цивільного процесу, яка проводиться в позовному провадженні.

Необхідність виникнення та становлення такого інституту, як «провадження в справі до судового розгляду», зумовлена складністю цивільного судочинства й потребою створити умови, коли кожен випадок буде розглядатися детально, швидко й при цьому ефективно. Норми, які регулювали б підготовчі дії до розгляду справи, з'явилися досить давно, проте мали нечітку й хаотичне закріплення. Чітких рис окремого, самостійного інституту провадження в справі до судового розгляду набуває лише з прийняттям ЦПК України 2004 р., тому не дивно, що він потребує досліджень і вдосконалення законодавчого регулювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року : Офіційний текст / Міністерство юстиції України. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 464 с.
2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 липня 1963 року // Офіційний вісник України. – 2004. – № 16. – Ст. 1088.
3. Про підготовку цивільних справ до судового розгляду : Постанова Пленуму Верховного Суду України № 1 від 5 березня 1977 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0001700-77>
4. Об утверждении основ гражданского судопроизводства союза ССР и союзных республик : Закон СССР от 08.12.1961 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.asrd.ru/law/68376/>
5. Бондаренко-Зелінська Н.Л. Підготовка справ до судового розгляду як стадія цивільного процесу : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 / Н.Л. Бондаренко-Зелінська ; КНУТШ. – К., 2007. – 207 с.
6. Зелькина О.С. Категория «Структура в системе категорий диалектики / О.С. Зелькина // Современные проблемы материалистической диалектики / отв. ред. : В. Свидерский. – М. : Мысль, 1971. – С. 161-167.
7. Тertiшніков В.І. Цивільний процес України : навч.-практ. посіб. / В.І. Тertiшніков. – Х. : Юрайт, 2012. – 424 с.
8. Тимченко Г.П. Підготовка справи до судового розглядання як стадія цивільного процесу / Г.П. Тимченко // Університетські наукові записки. – 2008. – № 2. – С. 34-39.
9. Тимченко Г.П. Підготовка справи до судового розгляду : витоки та сучасний стан / Г.П. Тимченко // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 3. – С. 142-146.
10. Шумейко Е.С. Подготовка гражданских дел к судебному разбирательству : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Е.С. Шумейко ; Саратовская государственная академия права. – Саратов, 2000. – 183 с.
11. Судебные Уставы 20 ноября 1864 г. с изложением рассуждений, на коих они основаны, изданные государственной канцелярией. – Санкт-Петербург, 1866. – Т. 1. III.

REFERENCES

1. (2003), *Tsivilnyi kodeks Ukrayiny vid 16 sichnya 2003 roku : Ofitsiyni tekst* [Civil Code of Ukraine of January 16, 2003 : Official text], Yurinkom Inter, Kyiv, Ukraine.
2. “Civil Procedure Code of Ukraine of July 18, 1963”, *Ofitsiyni visnyk Ukrayiny*, 2004, no. 16, art. 1088.
3. “On the preparation of civil cases for trial” : Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine № 1 of March 5, 1977, available at : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0001700-77>
4. “On Approval of the Fundamentals of Civil Procedure of the USSR and the Union Republics” : Law of the USSR of 08.12.1961 available at : <http://www.asrd.ru/law/68376/>
5. Bondarenko-Zelinska, N.L. (2007), “Preparation of cases for trial as a stage of civil procedure”, Thesis abstract for Cand.Sc. (Jurisprudence), 12.00.03, KNUTSh, Kyiv, Ukraine.
6. Zelkina, O.S. (1971), “Category of structure in the system of categories of dialectics”, *Sovremennye problemy materialisticheskoy dialektiki* [Modern problems of materialist dialectics], Mysl, Moscow, Russia, pp. 161-167.
7. Tertyshnikov, V.I. (2012), *Tsivilnyi protses Ukrayiny : navch.-prakt. posib.* [Civil procedure of Ukraine : educational and practical guide], Yurayt, Kharkiv, Ukraine.
8. Tymchenko, G.P. (2008), “Preparing a case for legal proceedings as a stage of civil procedure”, *Univertsytetski naukovi zapysky*, no. 2, pp. 34-39.

9. Tymchenko, G.P. (2010), "Preparation of the case for trial : origins and current status ", *Chasopys Kiyivskoho universytetu prava*, no. 3, pp. 142-146.
10. Shumeyko, E.S. (2000), "Preparation of civil cases for trial", Thesis abstract for Cand.Sc. (Jurisprudence), 12.00.03, Saratov state academy of right, Saratov, Russia.
11. (1866), *Sudebnye Ustavy 20 noyabrya 1864 g. s izlozheniem rassuzhdeniy, na koikh oni osnovany, izdannye gosudarstvennoy kantselyariey* [Legal regulations of November 20, 1864 setting out their basic arguments, issued by the State Chancellery], Saint Petersburg, vol. 1, Russia.

УДК 347.1.347.21

СКЛАДНІ ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЯК ЧИННИКИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Семенюк О.С., здобувач

*Національний університет «Одеська юридична академія», вул. Піонерська, 9, м. Одеса, Україна
Vlada20-10@mail.ru*

Досліджено поняття, ознаки й сутність інформаційного суспільства як певної частини світобудови, визначено його складові – об'єкти інтелектуальної власності, у тому числі й складні. Досліджується правова база зазначених понять із формуванням відповідних висновків і пропозицій.

Ключові слова: інформаційне суспільство, складні об'єкти інтелектуальної власності, чинне законодавство, інформація, інформаційне середовище, інформаційні технології.

СЛОЖНЫЕ ОБЪЕКТЫ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ КАК СОСТАВЛЯЮЩИЕ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЩЕСТВА

Семенюк А.С.

*Национальный университет «Одесская юридическая академия», ул. Пионерская, 5, г. Одесса, Украина
vlada20-10@mail.ru*

Исследовано понятие, признаки и суть информационного общества как определенной части мироздания, определены его составляющие – объекты права интеллектуальной собственности, в том числе и сложные.

Исследуется правовая база этих понятий с формированием соответствующих выводов и предложений.

Ключевые слова: информационное общество, сложные объекты интеллектуальной собственности, действующее законодательство, информация, информационная среда, информационные технологии.

DIFFICULT INTELLECTUAL PROPERTY AS A FACTOR OF INFORMATION SOCIETY

Semeniuk A.S.

*National university "Odessa law academy" str. Pioneer, 9, Odessa, Ukraine
vlada20-10@mail.ru*

Today our state is a new job – building an information society that is gaining a higher social level.

The attraction of Ukraine to the information world is an objective process. It is difficult to assume that we have left out of modern communication flows. The world needs information Ukraine, we can not do without the communicative potential of the world. This thesis is a broad understanding, it must be perceived as an objective reality, which will increasingly manifest itself in all spheres of our life.

Movement of Ukraine towards the information society requires solving several problems on a national scale. The main problems in the information sector are: low level of provision of computer equipment; underdeveloped telecommunications infrastructure, market information and knowledge and information management; low level of use in the economy of information technology; the discrepancy between the quantitative and qualitative composition of electronic information resources, funds of knowledge to the needs of the information economy and information society in General; the ineffectiveness of legal mechanisms to ensure the rights of citizens and social institutions for free access and use of information, information security of the individual, state and society; a lack of national legislation in the sphere of international relations, international law, there is an urgent need to free ourselves from the dependence of Ukraine in the sphere of imports of hardware and software.

Complex objects of intellectual property are defined independent of the information society technologies by which it is developed and improved, while these technologies are the quality parameters (indexes and indicators) that need to be synchronized, systematized, and permeated with a common methodology and a common purpose.